

Bilbon, Bizkaiko Foru Diputazioaren jauregian, 1990eko otsailaren 23an egin dute euskaltzain osoek hileroko beren batzarrea. Goizeko hamar eta erdietan bildu dira: J. Haritschelhar euskaltzainburua, J. M. Satrustegi idazkaria, J. A. Arana Martija diruzaina, P. Altuna, P. Charritton, J. L. Davant, X. Diharce, J. Hirriart-Urruty, A. Irigoyen, E. Knörr, F. Krutwig, E. Larre, Tx. Peillen, P. Salaburu, J. San Martin, eta I. Sarasola, euskaltzainak; eta J. L. Lizundia idazkariordea, J. J. Zearreta Ekonomi eragilea, M. Azkarate eta J. A. Aduriz LEF azpibatzordeko arduradun eta idazkaria, dagozkien ataletan.

J. M. Lekuona eta L. Villasantek ezin etorria adierazi dute.

Urtarrileko batzar-agiria onartu da.

Mailegu hitzen arauak

Euskal Herriko Zientzi Fakultateko irakasleek mailegu hitzei buruz Euskaltzaindiak hartuak dituen araez berek idatzitako txosten bat jaso da zenbait arazo aurkeztuz, Euskaltzaindiak eztabaidatzeko eskariarekin. Besteak-beste, i/j letren erabilpena, eta kontsonante aurreko x euskaraz s bihurtzeak batzutan sortzen dituen eragozpenak, aipatzen dira.

Ez da hau maileguzko hitzak idazteari buruz Euskaltzaindiak emaniko araei egiten zaien azalpen bakarra. Arazoak egon badaude beraz eta Jardunaldi batzu antolatuko ditu Euskaltzaindiak gaia luze-zabalean ikusteko, zerbait esatekorik duen guztik bertan hitza izango duelarik. Jardunaldiok ez dira erabakiorrak izango, baina bere ondoreak kontuan izanik hartuko ditu gero Euskaltzaindiak azken erabakiak.

Maiuskulen erabilpena

Eskuarteko zenbait idazlan parekatuz maiuskulen erabilpenean gaurregun ikusten diren desberdintasunak bateratu beharra, azaldu du euskaltzainburuak. Erakunde eta elkargo izenak, pertsona izen eta karguak, hilabete nahiz asteko

egunen aipamena, noiz idatzi behar diren maiuskulekin eta noiz ez. Ohitura batzu nagusitu eta nazioarteko jokabide eta usadioak ezagutu beharra ikusten da.

Eztabaidan sartu aurretik bakoitzak bere iritzia eta han-hemengo lekukotasunak Bilbora bidaltzeko epea ezarri da. J. A. Arana Martija eta J. K. Lizundia arduratuko dira oharrak jaso eta sailkatu ondoren Euskaltzaindiari aurkezteaz. Iritziak ikusita aztertuko da arazoa.

Idazlanen inprimategiko zuzenketak adierazteko modua ere ez da berdina izaten gure artean eta, era askotako eskolak balia daitezkeenez, Argitarapenen batzordeak gomenda beza zer-nolako zeinuak erabili behar diren.

Maiuskulen bilketaz arduratuko diren bi atal-eragileez bestalde, aholkulari hauek izendatu dira gaiaren aurkezpena egiteko: J. Haritschelhar, A. Irigoyen, E. Knörr, E. Larre, Tx. Peillen, P. Salaburu, I. Sarasola, J. M. Satrustegi eta R. Badiola.

Lexikologi jardunaldiak

Egutegian agertzen ez den Gregorio Arrue-ren mendeurrena ospatuko du Euskaltzaindiak LEF-en Jardunaldiak egingo dituelarik Zarautzen, datorren apirilaren 20an eta 21ean. Txostenen berri eman dute M. Azkarate eta J. A. Aduriz batzorde arduradun eta idazkariak. 20an egingo da Euskaltzaindiko batzarrea goizetik. Eguerditik aurrera emango zaie hasiera eratorpenaren metodologiaz egin nahi diren Jardunaldiei, gero biharamunean egun osoan jarraitzeko asmoz. Egun bat eta erdiko saioa izango da beraz LEF azpibatzerdeak prestatu duena.

Gregorio Arrue zenari buruz mintzatzeko, L. Villasante, Maite Etxaniz eta J. A. Arana Martijari eskatuko zaizkie txostenak.

Diruzaintza

Herri Agintean eta Euskaltzaindiaren artean izenpetutako Hitzarmenaren arabera, otsailaren bukaerarako beranduenik aurkeztu behar dira urteko balantzeta eta aurrekontuen kitapena. Hori dela eta, diruzainak banaturiko dokumentazioa onartu da eta datorren astean eramango zaie agintariei.

Campion-Brousain S. A.

Orotariko Euskal Hiztegiaren arazoez mintzatu da J. A. Arana Martija elkar-goaren berri ematean. Langileen alogera dela-eta zenbait arazo konpondu behar izan dira eta lanorduak finkatu. Jarraipena beharrezkoa ikusten du. Argitarapenei buruz, oraiko abiadan urteko liburuki bakarra plazaratuz, oso garesti irteten da emaitza. Lantaldeak bere aldetik bizkortu arren prestaketa, zailago ikusten dute azken begiratuak sortzen duen galgagunea arintzea. Bildumaren kopurura, bestal-

de, ez da garbi ikusten zenbat liburukirena izango den. Hamabi bat zenbaki izan daitezkeela, esaten da orain.

Bertan sartutako idazleei dagokienez, zenbait autoreren lanak hartzen jarraitzen dute, hala nola Tartas, Etxeberri Ziburukoa, Harizmendi, Haranburu eta K. Mitxelenaren fitxak.

Kanpo izendapenak

Dimako Udalak euskara hutsean jardungo duen administrazioko laguntzaile bat hartu nahi du, eta azterketen epaimahairako Euskaltzaindiaren ordezkari R. Badiola izendatu da.

Eskuarteak

Euskal Herriko Unibertsitatea eta Euskaltzaindiaren arteko Hitzarmenari dagokion jarraipen batzordeak otsailaren 16an egindako batzarraren berri eman du E. Knörr jaunak, batzar-agiriko zenbait artikuluren edukina azpimarratuz.

Errenteriako Udalak Koldo Mitxelenaren omenez sartutako sariketari buruz Euskaltzaindiak izan omen zuen jokabidea salatuz *Argia*-k argitaratu berri duen idazlan desegoki eta ausarta aipatu dute batzartuek. P. Altuna izendatua zelarik epaimahairako eta horrela adierazia garaiz Udalari, ez zitzaion inoiz deitu eta ez zuen, beraz, joaterik izan. Bestelako esames guziak susmo txar hutsak dira.

Euskaltzaindiak bere agerpena egitea eskatu du P. Salaburuk. Eztabaida horretan sartzea baino hobea pertsonalki erantzutea, esan da. Azkenean, argitze-erantzun soila igortzea erabaki da.

Arabako Foru Aldunditik datorren gutun baten bidez, Luxaondo izenari buruz ohar batzu jaso dira, Euskaltzaindiak berrikeria ditzan eskatuz. Arrazoizkoak dira azaldutako iritziak eta Onomastika batzordearen proposamenez *Luiaondo* gomendatzea birretsi da. Horrela jakineraziko zaie herri horretako Administrazio batzordeari eta dagokien beste agintariei.

Eta besterik gabe amaitu da batzarrea.

BATZARRE IREKIA

Bilbon, 1990.eko otsailaren 23an, Bizkaiko Foru Diputazioaren areto nagusian, bildu dira Pedro Novia de Salcedo, Migel Arruza eta Gabriel Manterolaren mendeurrenak ospatuz, hileroko bigarren bilkura egiteko, J. Haritschelhar euskaltzainburua; J. M. Satrustegi idazkaria; J. A. Arana Martija diruzaina; P. Charrington, J. L. Davant, X. Diharce, J. Hiriart-Urruty, A. Irigoyen, E. Knörr, F. Krutwig, E. Larre, Tx. Peillen eta J. San Martin, euskaltzainak; L. Akesolo,

R. Badiola, F. Barrenengoa, J. G. Etxebarria, X. Gereño, J. L. Goikoetxea, X. Kintana, J. M. Larrarte, J. L. Lizundia, A. Muniategi, J. Oleaga, P. Uribarren eta J. J. Zearreta, urgazleak.

Mahaipuruan eseri dira Zuzendaritza eta hizlariekin batera, Tomas Uribeetxebarria, Bizkaiko Kulturako Foru Diputatua eta Sabin Intxaurrea, Zeanuriko Alkatea. Aretoan aurkitzen dira gonbidaturik, besteak beste: Migel Arruzaren alabak, Gabriel Manterolaren ilobak eta Zeanuriko kultur batzordeko zinegotziak.

Tomas Uribeetxebarria jaunak, Bizkaiko Diputatu Nagusiaren izenean, ongi etorria ematen die Euskaltzaindiko eta gainontzeko bilduei, aipatuz ohore dela Foru Erakundearentzat, hiru bizkaitar, Diputazio Jauregian, omentzea.

Jarraian, J. M. Satrustegik, goizeko bilkuraren berri ematen du, bertan tratatutako gai azpimarragarrienak hauek izan daitezkeelarik: 1. Euskal Herriko Unibertsitateko Zientzi Fakultateko irakasle zenbaitek, mailegu hitzez egindako txostenari bigarren azterketa bat hitzeman zaio. 2. Maiuskulen idazkera eztabaidatu da, hori aztertzeko, batzorde suntsikor bat izendatu delarik 3. Zarautzen, Gregorio Arrueren heriotzearen ehunurteburua dela-eta, bertan egingo diren ospakizun eta XI. Lexikologi Jardunaldien egitarauak onartu dira. 4. Dimako Udalerako epaimahaikidea izendatu da. 5. Aiara eskualdeko Luiaondo herri izena birretsi da. 6. 1989ko kontu errendapena eman da.

Ondoren, J. Haritschelhar euskaltzainburuak, hitzaldiño labur bat egiten du, hiru bizkaitar euskaltzaleen mendeurrenak zergatik eta nola ospatzen diren azalduz.

A. Irigoyen euskaltzainak irakurri du “Pedro Novia de Salcedoren oroigarritz” izeneko txostena, bereziki haren nortasun politikoa markaturik, horren ondorioz euskararen munduan murgiltzearen arrazoiak adieraziz. Herri gizon legez nabarmendu bazen ere, historiagile erara *Defensa histórica legislativa y económica del Señorío de Vizcaya y provincias de Alava y Gipúzcoa* izeneko lau liburukitako lan mardularekin eta euskaltzale modura, *Diccionario etimológico del idioma bascongado*ren tomo biekkin agertzen du Novia de Salcedok Euskal Herriarekiko eta euskararekiko atxikimendua eta sena.

Euskaltzaindiaren hasieratik urgazle izan zenaren mendeurrena “Migel Arruzaga Egia 1890-1966”. E. Erkiaga euskaltzainak idatzia, baina bere ezin etorrian, gaixorik bait dago, J. A. Arana Martija euskaltzainak irakurri du: Bilboko Institutuan irakasle izana eta baita Erribera kaleko eskoletan ere euskara irakatsi zuen. Idazle erara zenbait egunkari eta aldizkaritan idatzi zuen. Bestalde hark argitaraturiko libururak hauek dira: *Método massé-dixon*, *Método práctico para aprender el vascuence* eta *Euskal-Ikasbide erraza, euskeraz ikasteko bide erraza*. Lizardi eta Arruzaren ametsak aipaturik “deiogun gorazarre Lizardiri, deiogun gorazarre Arruzari” esanez amaitu du Erkiaga jaunak bere txostena.

“Don Gabriel Manterola, mendurrenako oroitza” izeneko txostena irakurri du J. San Martin euskaltzainak. Duela ehun urte Zeanurin jaio zitzaigun. Urgazleak Euskaltzaindiaren sorreratik eta ohorezko 1968tik. 1914.ean, apaiztu ondoren, Eibarren egon zen gerrararte. Berak idatzitako liburuak hauek izan ziren: *Goi-ziptiak*, *Yesu Kristoren nekaldia*, *Gabonetako Antzerti Yaunkoya*, *Santuen bizitza*

laburra, eta abar. Bestalde zenbait aldizkaritan ere parte hartu zuen, hala nola, *Ekin*, *Yakintza*, *Zeruko Argia*, *Euskera*, eta abar. Hizlariak *Goi-izpiak* deritzon omenduaren poema batez amaitu du mintzaldia.

Azkenik, Uribeetxebarria jaun Diputatuak, amaitutzat ematen du batzar ireki hau.

Jean Haritschelhar
Euskaltzainburua

J. M. Satrustegi
Idazkaria